SUOMEN TEATTERIT
FINLANDS TEATRAR

Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 7.9.2021

Asia: HE 118/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta

Suomen Teatterit ry pitää tärkeänä, että kirjaus 2 metrin turvavälistä poistetaan lakitasolla. Esitetty 58 d § muutos siirtää päätöksenteon lähikontaktin määrittelystä paikallisille viranomaisille, mikä ei takaa turvavälivaatimuksen poistumista yleisötilaisuuksiin kohdistuvista rajoituspäätöksistä. Suomen Teatterit ry katsoo, että pykälän 58 d § poistaminen kokonaan olisi selkeämpi ratkaisu.

Suomen Teatterit ry kiittää hallituksen esitystä siitä, että lakimuutoksen tavoitteena on mahdollistaa kulttuuri- ja tapahtuma-alan laajempi avaaminen ja että perusteluissa mainintaan sen mahdollistavan toiminnan järjestämistä paremmin kuin nykyisten rajoitusten voimassaollessa on ollut mahdollista. On myös tärkeää, että perusteluissa tunnistetaan rajoitusten vaikutukset alan elinkeinoon, niiden lieventämisen tarve sekä kulttuuritoiminnan hyvinvointia lisäävät vaikutukset. Teattereiden näkökulmasta muutosesitys ei kuitenkaan välttämättä tuo selkeyttä tai ennustettavuutta nykyiseen rajoitustilanteeseen.

Muutosesitys ei takaa turvavälien poistumista eikä paranna ennakoitavuutta

Suomen Teatterit ry pitää hyvänä ja tärkeänä, että lakitasolta poistetaan kirjaus lähikontaktin määritelmästä ja siihen kytkeytyvästä 2 metrin etäisyydestä. Esitämme kuitenkin huolemme siitä, että muutosehdotus jättää lähikontaktin määrittelyn kuntien ja aluehallintoviranomaisten tehtäväksi. Lain perusteluissakin on huomattu riski, että ”lähikontaktin määritelmästä luopuminen voisi johtaa erilaisiin tulkintoihin lähikontaktista sekä siitä etäisyydestä, mikä katsotaan riittäväksi viruksen leviämisen estämiseksi”.

Suomen Teatterit ry katsoo, että lakimuutos tällaisenaan jättää edelleen viranomaisille mahdollisuuden yleisötapahtumien rajoittamiseksi 2 metrin turvavälivaatimuksella, mikä on ristiriidassa hallituksen poliittisen tahdon sekä elinkeinoalojen yhdenvertaisen kohtelun tavoitteen kanssa. Esitetty lakimuutos ei tuo teattereille varmuutta siitä, etteivätkö aluehallintoviranomaiset voisi jatkossa edelleen määrätä yleisötilaisuuksiin 2 metrin – tai minkä tahansa muun mittaisia – turvavälejä.

Olisi suotavaa, että nyt tehtävä lakimuutos lisäisi varmuutta päätöksenteon perusteluiden johdonmukaisuuteen tilanteessa, jossa poliittinen tahto turvavälin poistamiseksi on niin selkeä. Näkemyksemme mukaan 58 d § poistaminen kokonaan voisi paremmin ratkaista turvavälikysymyksen toivotulla tavalla.

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi myös ilmaantuvuuslukuun liittyvä kriteeri, mikä on periaatteessa kannatettavaa, koska rokotekattavuuden nousun myötä pelkkään ilmaantuvuuslukuun perustuva epidemiologinen arviointi on käsityksemme mukaan menettänyt merkitystään. Suomen Teatterit ry haluaa kuitenkin huomauttaa, että yleisötilaisuuksien toimintaan vaikuttavien rajoitusten ennustettavuutta saattaa silti heikentää se, että laissa viitataan ”tapausten merkittävään lisääntymiseen” ja ”laajaan leviämiseen” ilman tarkempia objektiivisia mittareita, joiden kehitystä voisi seurata.

Käsityksemme mukaan alueellisten viranomaisten päätöksentekoon vaikuttaa monimutkainen kokonaisuus lähtien asiantuntijoiden epidemian kehittymisestä tekemistä arvioista aina poliittiseen ohjaukseen ja

ministeriön antamiin ohjauskirjeisiin saakka. Suomen Teatterit ry esittää huolensa, helpottaako esitetty 58 d § muutos alueellisten viranomaisten tehtävää asettaa vain välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja ihmisten oikeudentajun kannalta ymmärrettäviä rajoituksia.

Muun lainsäädännön ja ohjauksen vaikutus teatterialaan epidemian aikana

Suomen Teatterit ry haluaa nostaa esille myös, että tartuntatautilain 58 c §, johon ei nyt esitetä muutoksia, asettaa teattereiden toiminnalle edelleen terveysturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia. Tartuntatautilain 58 c § kirjaus, siitä että ”toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan”, on aiheuttanut alueilla tulkintoja, joissa teattereiden oletetaan jättävän osallistujien paikkojen välille fyysinen turvaväli.

Suomen Teatterit ry haluaa korostaa, että niin kauan kuin teattereiden toimintaan kohdistuu minkäänlaisia yleisökapasiteettia pienentäviä rajoituksia, jatkuu myös alamme tarve taloudelliselle lisätuelle.

Koronapassi tulee olemaan tarpeellinen työkalu vaihtoehdoksi rajoituksille, mikäli epidemiatilanne vielä jossain vaiheessa heikkenee uudestaan. Suomen Teatterit ry kannattaa siihen liittyvän lainsäädännön pikaista valmistelua.

Suomen Teatterit ry:n näkökulmasta on ilahduttavaa, että 6.9. julkaistu THL:n riskiarviomalli tunnistaa, että teatterit eivät ole korkeariskisiä yleisötilaisuuksia, joten jatkossa niihin ei tule kohdistaa vastaavia halvaannuttavia rajoituksia kuin tähän saakka. On myös hyvä, että em. riskiarviomallissa arvioidaan ensimmäistä kertaa rinnakkain eri elinkeinoaloja ja sitä kautta arvioidaan rajoitusten kohdentamista yhdenvertaisista lähtökohdista (mm. liikenne, ravitsemusliikkeet ja yleisötilaisuudet samassa taulukossa).

Kiitämme poliittisia päättäjiä siitä, että olette ilmaisseet niin selkeästi tahdon poistaa 2 metrin turvavälivaatimus teattereista ja muista matalariskisistä yleisötapahtumista. Suuri osa teattereista on ollut rajoitusten vuoksi kiinni marraskuusta 2020 lähtien ja syyskauden 2021 alussa toiminta on avattu edelleen rajoitetusti.

Suomen Teatterit ry pitää tärkeänä, että rokotekattavuuden noustua kiitettävästi yhteiskuntaa päästään laajasti avaamaan. Toisaalta nyt luotavalla lainsäädännöllä ja esimerkiksi koronapassin kaltaisilla työkaluilla tulee varmistaa, ettei teattereita tarvitse enää sulkea näin laajasti ja yhtä pitkäksi aikaa kuin kuluneen vuoden aikana.

Suomen Teatterit ry:n puolesta,

Kaisa Paavolainen
toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040 518 0698